

**Ōrigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Hapanta
Ta Hellēnisti Heuriskomena**

Origenes

Coloniæ, 1685

Homilia XIV. (juxta Hieronymum XI.) Ab eo loco in quo scriptum est: Heu mihi ego mater; usque ad locum in quo ait: Si conversus fueris, restitutam te. Eodem Interprete.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79842](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-79842)

à Sodomorum ruina non comprehendendi, ne
converteritis retro, ne sterteris in regione eo-
rum, ne ad alia pergas loca, sed cum inde
difficiliteris, ascende in montem in quo solo
salus est, nomen Jesu Christi, cui est gloria
& imperium in saecula saeculorum, Amen.

Ἐν τῷ φειχῷ δέ μον, μετέ αὐλαῖς γένη
εἰς τὸ ὅρος, ἐκεὶ γένεται μόνον Καθίνη· εἴ τοι
οὐ φέρεις, μετέπειτα δέξαι τὸ κεφάλι
εἰς τὸν αἰγάλεας, αὐλαῖς.

HOMILIA XIV.

ΟΜΙΛΙΑ

’Eis 6.

1er. 15. 10. Ab eo loco in quo scriptum est: *Heu mihi*
19. *egomaster;* usque ad locum in quo ait:
*Si conversus fueris, resti-
tuam te.*

Οίμοι ἔγω μήτης . μέχει Θ . διὰ Θ ταῦτα
γεινέται . ἐανὶ στισεαφῆς , καὶ δύονα .
ταῦτα σε .

Eodem Interprete.

MEdici corporum ægrotantibus assi-
stentes, & juxta disci linam artis
fux volentes curare eos qui in infirmitati-
bus constituti sunt, * vident tristia, inju-
*MS. R.
videntes
eos & xari,
tristitiam
injuncta
in curis est, nunquam cum letis confortium
habent: cum vulneratis, cum his quorum
carnes incommidis variis debilitantur, qui
febribus astuant, qui dolore torquentur,
jugiservitio perseverant. Et si quis eorum
vult implere medicinam, non indignatur,
non oblitiscitur propositi artis sua postquam
cum his fuerit quos sermo prestatu est. Haec
idecirco in proemio diximus, quia & Pro-
phetæ medici quodammodo sunt anima-
rum, & illuc semper ire jubentur, ubi lan-
guentes sint: *Non enim necesse habent sani-
medicu[m], sed si qui se male habent.* Quod au-
tem à deliciis ægrotantib[us] medicari patiuntur,
hoc sustinent Prophetæ ac magistri ab
his qui curari nolunt. Odio quippe haben-
tur quasi præcipientes adversum desideria
languentium, qui proflubent deliciis, &
cibis variis uti eos, qui cum sint infirmi, no-
lunt efcis infirmorum vesici. Fugunt ergo
inobedientes atque languentes medicos, &
maledictis atque injuris repellunt, eaque
proflus iis faciunt, quæ faciat quis inimicis
& hostibus suis. Abominantur enim eos I
quasi inimicos venire, quasi id tantummo-
do desiderantes, quomodo dolores & vi-
etus parsimonia, ex eorum dispositione
nascitur; quomodo acutissimo ferro cor-
pora fecerunt; & execrantur eos quasi austro-
res tantorum cruciatum, & non sanitatis

Οριστέοι τῷ Σωμάτῳ τῷ τές κα-
μυνάσανόμορφού δεῖ τῇ θεραπείᾳ τῷ
καμνόντων ἑαυτες ἐπιδρόντες, καὶ τῷ βέλημα
τῷ τέχνης τιστεμένης, ὁργῷ πινακού θυγάτην
★ ἀπόιων, ἐπ' ἀλοτείας συμφοράς καρπεῖ.
Γιδίας λύπας, οὐτε τοις δεῖ οὐσιώσατε τῷ στρε-
σάσει. ἐδέπτοις γοργέσι τοις μὲν ὑγιανόντων ἀλλ'
δεῖσι μὲν τῷ τερασμάτων, μηδὲ τῷ νομαδέρχοντι,
μηδὲ τῷ πεπηρωμένῳ ποντικούτερον πο-
κίων. καὶ εἰ βέλεται τις σείσας τῷιατε-
κίων, τοις ἀλανακτησίαις, ἐδέασι μεληπούς θελτ-
ματῷ τέχνης, τῆς ανείληφεν. ἐπανὶ μηδὲ τῷ
Τιστωνῷ τοιεικαμφρῷ τῷ δέ μοι τῷ φρο-
μιον λέπει. Διὰ τὸ καὶ τές τοιεικαμφρού
εἴναι ιατρές ψυχῶν, καὶ δεῖ τοιεικαμφρού
ὅπλοις δέορμοις θεραπείας. καὶ γὰρ ξεί-
σιν οἱ ὑγιανόντες ιατρούς, ἀλλὰ οἱ κακοὶ ξείστες
όπλος τῷ πάχυσιν τοῦτο τῷ ἀκολάτως καμνό-
των ιατροῦ, τῷ πάχυσιν καὶ οἱ τοιεικαμφροί οὐδὲ
δάκαλει τόσῳ τῷ βέλημορφων θεραπεύειν.
ἐκεῖθεν γὰρ μισθεῖται, οὐδὲ διατασσομένοις τούτοις
τοιεικαστοῖς τῷ πλανηταῖς τῷ καμνόντων. οὐ
καλόντες τενθάνειν ★ ιδεῖσθε, τοις οὐ νόσοις,
βέλημορφοις μηδὲ ἀδέξια τῷ νόσων λαμβανεῖν.
Φθείστοις δὲν οἱ ἀκόλατοι τῷ καμνόντων ιατροί,
πολλάκις αὐτοῖς καὶ λοιδορέμορφοις κακολεῖσθαι
τοις αὐτοῖς, οὐταντούτοις εἰς τὸ ποιητεῖν
αὐτοῖς ξείθρος ξείθρεων. Ἐπιλαβάνονται γὰρ τοῖς οὐ
φίλοις, τοιεικαμφρούς αἴφορωντες εἰς τὸ Ἀπίπο-
νον τὸ διάτητον, εἰς τὸ Ἀπίπονον διπλανόντες
πόνον, οὐ μισθεῖσιν οὐ πατέρεσσι πόνον μάνοι, οὐδὲ
διορμέμενοι. οἱ λαδεῖς τοίνυν εἰκεῖν, οὐτε τοικαν-

ρόσι πόσιν οὐ τολαμένη ζημια παγκατέσσει, ἐπειπεν αὐτοῖς ιατρεῖς ὁ θεος τὸς τεραπνίας, εἰς τριμετρὸν καὶ τεσσάρις λινοῦ πλείστη τοις ομαρκανοῖς, οὐτισσέφεν εὐλέμηνος τε τοις κακοῖς πειτοῖς. οὐδὲ δεοντάκτειν τὴν λεγομένων, καπνούσιον τε τριπτύχον, οὐ κατηγόρειν τοῦδικαστοῦ παραπληνούσιον εἰσιτεῖς· οὐ δέ οὐ δίκαιος λινοῦ παραπτητοῦ τοῦτον οὐδὲν τοῦτο τὴν περιπτώσιαν τε, θεοπεπθεντῶν, διὰ δὲ τούτου ιδίουν απέτιναι μηδεπιθυμέμενον· ἐπι τούτοις οὖτε μηδέ λέγει, οὐδὲ πατέρων, οὐδὲ μηδ οὐναστογενούματος πατέρων οὐδὲ πατέρων καρόμρων, φλέγοντος τούτους με. καὶ πάρειμαν περιτριχούς, οὐδὲ δινάμαμα Φρεστούς τοις δέ φοιτον, οὐδὲν εἰσαρτούσιν δικαζόμενον, λειτορεύμενον, εὐκαλέμφον, Ιεροδικοτριεύμενον. ομοιογένη μέτηπος, οὐδὲ μηδέποτε, ἐλεγχού, αὐτοῖς; οὐδὲ δικαζόντα, οὐδὲ δικαζόμενον. καὶ διακενέοντα, αὐτοῖς διακενόμενον πάσῃ τῇ γῇ; καὶ ἐπειδή οὐ κατιμοτεῖσι πάντοις αὐτοῖς κατασταθεῖσοντος, οὐ

quæ ex doloribus redditur. Populus igitur ægrotabat variis languoribus, & misit illis medicos Prophetas Deus. Unus ex medicis & Hieremias fuit, corripiens peccatores, & convertere videns à virtutis ad virtutes. Illi vero cum deberent ea quæ dicebantur, audire, è contrario accusabant Prophetam apud judices similes sui. Ex quo factum est ut semper in calumnis & in tristitia fuerit Hieremias, * eorum perverstatis, quantum in se fuit, curam gerens. Iuxta propriam autem increditalitatem adhuc ægrotantibus istiusmodi aliquando loquitur: *Et dixi: Non loqueror, neque nominabo nomen Domini. Esa* ^{MS. R. 20} *etiam est usque ignis ardens in offibus meis, & dis-* ^{rum per-} *solutus: sum undique, & ferre non possum. Ali-* ^{verstatis,} ^{qui qua-} ^{rum an-} *quando autem videns se maledictus semper* ^{terran-} ^{tem incre-} *clamoribus, & injuriis insectari: Heu mihi,* ^{dulitatem} ^{adhuc a-} *inquit, mea mater, ut quid me genuisti virum,* ^{gratianis} *qui judiceret & dicernaret omni terræ? Et quia* ^{al ob eo-} *ægrotantes bene consilientem, & iuxta me* ^{rum per-} *dicinam disciplinam audire contemperferunt:* ^{verstatis} *Non profui,* ^{quistan-} *inquit. Rursusque quia illo spatiis* ^{in p-} *ritales pecunias commodante auditores ac-* ^{fiuit, cu-} *cipere noluerunt, ut utilitatem consequen-* ^{ram gera-} *rentur, & fructum ex his quæ acceperant* ^{bat eorum} *redderent, ait: Neque profuit mihi quisquam.* ^{juxta pro-} *Verum hæc anticipans locutus sum, prius* ^{rium an-} *quam exponerem: Non profui, neque profust* ^{tem incre-} *mihi quisquam.* ^{dulitatem} *Duplex quippe scriptura est:* ^{ad huc illa-} *nam in multis exemplarib⁹ continetur: Non modi* ^{agrotant.} *profuit, neg. mihi profuit mihi quisquam.* *In his* ^{bis iijius} ⁹ *vero quæ exemplaria veriora sunt, & cum* ^{Ierem. 20.} *Hebreis consonant, habetur: Non debui, ne-* *que debuit mihi quisquam.* Oportet igitur & id quod in usu est, atque in Ecclesiis legitur, exponere; & hoc quod in Hebreis codicibus invenitur, intactum non præterire. Predicavit Hieremias mandata divina; nemo his quæ prædicabantur, attendit. Quamobrem quasi medicus libens ac promptius medicamina languentibus tribuit, & illis non secundum artificium curantis, sed juxta voluntatem suam agentibus dicit: *Non profui, neque profuit mihi quisquam.* Quodammodo enim beneficium consequitur ipse qui curat, si fructum sui laboris in ægrotante conspiciat, & per letitiam mentis etiam ipse consequitur utilitatem, secundum illud quod dicitur: *Beatus qui loquitur in aures audiētum.* Hanc igitur utilitatem quam consequitur magister ab auditoribus suis, si prouiant audiendo, dum fructus ex salute eorum consequitur quodammodo: Hieremias videns de Judæis non habere se dicit: *Non profuit mihi quisquam.* Si enim debet auditoribus prodesse quod loquor, auditores vero quæ dicuntur, abiciunt, & ego dico: *Non profui, neque profuit mihi quisquam;* quia hanc utilitatem non sum confectus, quam consequitur is qui beatus efficitur, dum in aut.

res loquitur audientium. Prosternit autem & aliter intelligi. Quicunque discipulis præcipit, iste si ingeniosos & audientis natura habeat auditores, quanto plus præcipit, tanto plus proficit, illis interrogantibus, & de eo quod dicit sœpe quærentibus, qui sit sensus in dicto, qui ordo, quæ scripti voluntas. Unde est contrario ait: *Non profui, neque profut mihi quisquam.* Quia autem & alia nobis expofitio refudia est, propter exemplaria certiora in quibus continetur: *Non debui, neq; debuit mihi quisquam;* 7. & hunc locum consideremus. *Qui omnibus omnia restituit, cui vœtigal vœtigal, cui timorem timore, cui tributum tributum, cui honorem honorem, & universis omnia repræfentat, nulli debens aliquod officium, verbi gratia, honorans parentes ut patentes, fratres ut fratres, filios ut filios, Episcopos ut Episcopos, Presbyteros ut Presbyteros, Diaconos ut Diaconos, fideles ut fideles, catechumenos ut catechumenos; si omnia omnibus reddat, nulli debet officium. Sive rō reddere debet, & non reddit, non potest dicere: *Non debui, cum enim debuerit, non exolvit.* Quod autem sequimur. *Non debuit mihi quisquam, sic intelligendum est: Ego quidem foenerari volui, & spircales pecunias commodare, sed illi averterunt aures suas ab iis quæ dicebantur, neque yolerunt præbere se dociles, ut mihi debarent quæ audiebant. Idecirco non debuit mihi quisquam.* Si quis enim voluerit sermones qui dicuntur audire, debitor fit eorum, & quasi debitor etiam usuras reddere exigitur. Ex quo magis expedit auditoribus accipere disciplinæ verba cum fœnere, & fieri debitores, quam non accipere, nec debere. Acculuntur quippe tales dicente Propheta: *Non debuit mihi quisquam.* Quod ait: *Heu**

Rom. 13, 7.

ter. 15, 10. Non debuit mihi quisquam. Quod ait: *Huius
mibi mea mater, quare me genuisti virum qui
judicer & discernat omnitem? non si ex
stimo convenire alius Prophetis ut Hiero
miae: multi siquidem Prophetarum post ali
quod spatium, primo mali, & jam post pec
cata conversi, prophetare cooperunt: Hie
remias vero a puer summis vaticinacionis
exordium. Et hujus rei postfusus de Scri
pturis accipere testimonium. Esaias non
audivit: *Antequam te plasmarem in uero, no
vite, & antequam exires de vulva sanctificavi
te, & Prophetam in Gentibus posuisse: neque
ait: Nescio loqui, quia juvenis ego sum: sed
Esaia, 6, 5. visione sibi revelata ait: Vamibi misero, quo-**

Ergonomics

χεόντες, μή τινα κακάν, μή ταίρια παρίμαται μεταβαλόντες τα εφηφάντες πρέξια. Ιερούς
ας οἱ ἐπι παύδων τα εφηφάντες τα πάσιν γραμμάδιον διδούνται τον γεγονούμενον, ποιας
οὐκ θέλεται. τα τοπικά μεταποίησιν κοινωνία, οἵτις αμαζε. καὶ τα τοπικά τοις οὐκετεού-
γιαντά. οταφήτειν εἰς έντονέαν τοις οὐδετέπεν. οὐκ οἵτις αμαζαλατεῖν, οὐκ οὐδετεού-
γιώ οὐμάλα, στε εἰδεταί τα εφηφάντειν αναγεγραμμένα εἰς τη προφητεία από, εἰς το

καὶ ἔπει. οὗμοις Κάλας ἐγώ, ὅπιακάθαρτα χεί-
λη ἔχων, οὐ μέσω λαβάκαθαρτα χείλη ἔχον-
τρεύωντο, καὶ τὸν βασιλέα κύνεον ταῖς αὐτοῖς
ένοντος οὐ φθαλαῖος με. καὶ ἀπεβάλλε, φυσί,
περὶ με ἐν τῷ τερεφίνηκε πάτα τῷ χει-
λῶν με; καὶ ἔπει. οὐδὲ ἀφίκεται τὸς ἀνομίας
τοῦ κυρίου αμαρτίας σχάδες διλαδί τοῦτον
ἐπιποτεν; οὐδεον τὸν γέγονεν δέξεται οὐδὲ τὸν πει-
ματος ἀποστασίας, καὶ ἀποστρέψεται τούτοις. καὶ ἐπ' ἀλ-
λῳ τῷ τραχελητόν τον μέροις αὐτῷ. ἀλλ' οὐδὲ οὐ
ερείας ἐπὶ τοῖς παραγάνοντας πινδύματα τοῦ
τοσφύτηκος κορυμβίσεως, ὃν παίδων τοσφύ-
τηκος διὸ ἐλέγει. τῷ κοινῷ γῳ πεδῶν διηγεί-
μα. οὗμοις ἐγώ μήτης, ὡς τίνα με ἐχύντας
δικαία δικαζόμενον, καὶ διακενόμενον πα-
τητῇ γῇ; τῷ τοσφύτηκος δὲ τοῖς ἐπέβαλε τῷ Σ-
πτολέμῳ, ὃν ταῦτα ἐλέγεις ὃ τοσφύτηκος τοῖς μη-
τρεστούσωματικίσι, ἀλλὰ τοσφύτηκος μητέρα
τοῦ θυνόταν τοσφύτηκος. τοῖς ἐγχυντα τοσφύ-
τηκος; ἡ σοφία τῷ Σπτολέμῳ ἐν τῷ οὗμοις ἀλ-
λῃ, ὡς τίνα με ἐτεκες ὡς Βρίσια; ταῦτα τέκνα τοῦ
Βρίσια καὶ τοῦ ἐναγγελίας δικαζέγεται¹⁾; καὶ
διπέμπει τοῦ Βρίσια ταῦτα τέκνα αὐτῷ. εἰρηται ἐν.
οὗμοις ἐγώ μήτης ἐμὴ Βρίσια, ὡς τίνα με ἐτεκες
μηδέ δικαζόμενον; τοῖς εἰπεις ἐγώ, ὃν τοσφύτηκον
γεννήματα, οὐ δικαζόμενα, οὐ διακενόμε-
να; διὰ τοῦ ἐλέγχους, διὰ τοῦ ἀποπλή-
ξεως, διὰ τοῦ διδασκαλίαν τοσφύτηκος πάντας τοῖς
πληροῦσι γῆς ἐάν οἱ ιερεμίας ταῦτα λέγον, ὡς τί-
να με ἐτεκες ἀνδρεα δικαζόμενον καὶ διακε-
νόμενον πάσητη γῇ; ταῦτα ἐχω διηγησάδα τῷ, πα-
τητῇ γῇ; εἰ γῳ πάσητῇ γῇ δικενέντοι ιερε-
μίας; οὐβιαστάμενοι εἰσέμενοι τῷ, πασητῇ γῇ,
απει γῳ, πάσητῃ ιεδαία. εἰ γῳ ἐφανεντο τοσφύ-
τηκος αὐτος περιφένεντο. Τοτε εἰς πάταν
τοῦ γειτονοῦ ποτοῦς ἐας εἰ τοῦ δέχηται τὸν κυρίον
τοῦ ποτοῦ λεβαῖς εἰσέμεταις, ἔτως καὶ ὀνταθα
τερούμενος; ετει επομειωσάμενος τοῦ. ιδὲ τέτει-
κος Τοτε εἰς ἔθνον, καὶ βασιλείας, ἐπει γεν, καὶ
κατασκάπτειν, καὶ διπολέντιν, καὶ ἐκοδύμεν, καὶ
καταφυτένειν. Ετο τοσφύτηκος οἱ ιερεμίας. ιε-
ρεις ἐγείρονται τοῦ γειτονοῦ ποτοῦ λεβαῖς εἰσέμεταις
τοῦ ποτοῦ λεβαῖς, καὶ τοῦ δικαίου τοῦ κακίας κατέ-
πικτειν τοσφύτηκος αὐτον τοῦ κατεναν τοῦ βασιλείων
βασιλεύσαται τοῦ δικαίου λεβαῖς, καὶ τοῦ διλύθε-
ιν τοῖς τοῖς ψυχαῖς ποτοῦ. ὀποτε εἰς ἔπειν τοῦ
τοῦ γειτονοῦ ποτοῦ λεβαῖς εἰσέμεταις τοῦ κακίας κατέ-
πικτειν τοσφύτηκος αὐτον τοῦ κατεναν τοῦ βασιλείων
βασιλεύσαται τοῦ δικαίου λεβαῖς, καὶ τοῦ διλύθε-
ιν τοῖς τοῖς ψυχαῖς ποτοῦ. ὀποτε εἰς ἔπειν τοῦ

A niam compunctus sum, quia immunda labia habens in medio populi immunda labia habentis ego habito, & regem Dominum Sabaoth vidi oculis meis, & missum est ad me unum de Seraphim, & ictigit labia mea, & dixit: Ecce absu-
stuli iniuriantes tuas, & peccata tua purgavi.
*Pristina igitur peccata purgata sunt, & di-
gnus effectus Spiritu sancto Esaias prophete- *MSS. R.
tavit. De aliis quoque similia si quaras, re-
peries. At non talis Hieremias, ab ipsis
enim cunabulis Spiritu sancto plenus pro-
phetare orsus est: propter quod ait: (se-
cundum communem quippe sensum primū
debetemus exponere. *Heu mibi* mater, quare
me genuisti virum qui judicer & discernar ab
omni terra? Quidam autem hunc locum in-
terpretns, ait, Prophetam non ad matrem
corporalem hæc locutum fuisse, sed ad eam
quæ generet* Prophetas: nec aliam esse ma-
trem Prophetarum, nisi sapientiam Dei, ad
quam ait: *Heu mibi!* mater mea; quasi dicat:
Cur me genuisti, o Sapientia? Filius vero
Sapientia: & alibi legimus, Scriptura dicen-
te: *Amitit Sapientia filios* *uos*. *Heu mibi*, in-
quit, mater mea Sapientia: quasi dicat: Cur
me genuisti virum qui judicer? Quis ego
sum qui in hoc natus sum, ut judicer atque
discernar propter increpationes, propter
correptionem, propter magisterium, dum
corriger nitor habitantes super terram? Si
Hieremias dicit: Cur me genuisti virum qui
judicer, & discernar terræ? non possumus
exponere quid sit, *omni terra*, neque enim
ab omni terra dijudicatur Hieremias, nisi
forte violenter Scripturam trahentes, dicam
mus possum esse, *omni terra*, pro omni Ju-
daea. Nec dum quippe Prophætia ejus illo
tempore in universam terram pervenerat:
nisi forte sicuti & in aliis multis locis ostendimus Hieremiam pro Domino nostro Iesu
Christo possum, sic & in præsenti loco in-
terpretemur. Annotavitnus in principio
hujus libri dictum: *Prophetam in Gentibus pos-
sui te, regna eradicare, & subverttere, & dis-
perdere, & adficare, & plantare*. Porro Hieremias ista non fecit, sed Dominus meus
Iesus qui eradicavit regna peccati, & ædifi-
catione nequit in subverfa, fecit in anima-
bus nostris justitiam, veritatemque regna-
re. Quomodo igitur magis illa convenienter
Christo quam Hieremias, sic, arbitror, & alia
plura, & hæc quæ nunc dicuntur ad Domi-
num, sunt referenda. Et primo quidem vi-
dendum est, an possit id quod incongruum,
& blasphemum videtur esse, si referatur ad
Dominum, id est: *Heu mibi mater*, Salvator
noster dicere miserans alios. Ad quod pro-
bandum exhibenda sunt testimonia, quæ
manifeste nulli alii apta sint nisi Salvatori;

quo-

quomodo videns Hierusalem fleverit super A
 Matt. 23. 37. cam, quia dixerit: Hierusalem, Hierusalem
 que occidit prophetas, & lapidas eos qui ad te
 missi sunt, quos volui congregare filios tuos,
 & reliqua. Nec non & illa quae manifeste à

Salvatore dicuntur: Heu mihi! quoniam factus
 sum sicut qui colligit stipulam in mense, & si-
 cut racemos in vindemia, cum non super sit botrus
 ad manducandum uva primativa. Heu mihi
 anima, quia perit reverens à terra, & qui cor-
 rigat inter homines non est. Omnes in sanguine
 judicantur. Venit enim ut meteret fructus, &
 quasi stipula in segete reperta properiter pluri-
 mos peccatores, ait: Heu mihi! quoniam factus
 sum sicut qui colligit stipulam in mense. Venit
 vindemiare botros uva in hominibus, & in
 mense sceleribus inventis, dicit: Et sicut ra-
 cemos in vindemia, cum non super sit botrus uva
 ad manducandum primativa. In alio quoque
 loco similia his ad Patrem loquitur dicens:

Psal. 10. 1c. Quae utilitas in sanguine meo, dum descendeo in
 corruptionem? Quid tantopere hominibus
 profui, qui nec in sanguine meo, quem fudi
 pro eorum salute, profecerunt? quae utilitas
 in sanguine meo, dum descendeo de celis,
 dum venio in terram, dum contumelias af-
 fector, dum porto corpus humanum? quid
 his omnibus dignum inter homines perpe-
 tratum est? Quae utilitas in sanguine meo, dum
 descendeo in corruptionem? Nunquid confitebitur
 tibi pulvis, aut annuntiabit veritatem tu-
 am: Tale ergo est quod in Hieremias dicitur:
 Heu mihi mater mea, quare me genuisti virum?

Non juxta quod Deus Salvator est, dicit:

Mich. 7. 2. Heu mihi mater; sed juxta id quod homo
 est, sicut in alio Propheta: Heu mihi, inquit
 anima mea, qui a reverens perit à terra. An-
 ima autem hominis est quae conturbatur, & de-
 tritus est usque ad mortem, non Verbum
 quod erat à principio apud Deum, quod
 nunquam miceret, nunquam turbatum est,
 nunquam dixit; Heu mihi; neque enim
 Verbum sustinet mortem, sed homo qui
 istos patitur affectus, ut sape exposuimus:

Quare me genuisti, virum qui judicer, &
 discernar omni terra? Si confideres utique Mar-
 tyres condemnatos, & de singulis Ecclesiis
 exhibitos ad tribunal, videbis, quomodo
 per singulos Martyres Iesus condemnatur.
 Ipse enim est qui in perhibentibus divinitati
 testimonium judicatur: & hoc fideliter
 suscipies, quia non te dixerit esse in carce-
 re, cum fueris in carcere; non te esurire,

αρμόζειν ἀλλα ἡ τῷ Σωτῆρι. τίνα τέρπονται
 ἐκλαυστεν Ἐπὶ τοῦ ιερεσταλήρη. πλαυστόν τοῦ
 φωνῆς τοῦ οὐρανοῦ. καὶ κατὰ τὸ διαγέλλον,
 οὐδὲν τοῦ ιερεσταλήρη ἐκλαυστεν εἰπεν.
 ιερεσταλήμη, ιερεσταλήμη, η ἀποκτένεσα
 τοὺς τεσφίτας, καὶ λιθοβολεῖσα τοὺς ἀπεσα-
 λύντας τεσφίτας, ποσάκις ἡθέλητα θη-
 σωμαγαγεῖν Τάτενα Σε, καὶ ταξέντος. ταφῆς
 ἡ καταλατα ταῦτα τῷ Σωτῆρι λέπειν) εἰ τῷ
 οὐρανοῖς εἰρηνίεσσιν οὐ σωμάτων καταλάμπει
 ἀμπτό, καὶ οὐ θητουλίδα εἰ τεργυπό, εἰ
 ἐντοῦτο *σάχυτο Σφαγῆν Σε περιγραμματίαι
 ψυχῆς, οὐ πάπλωσεν διλαβῆς διπτὸν γῆς, καὶ
 ὀντερέθεν εἰν αὐτρόποις ἐχειν τοσαχεῖ. πά-
 τερεσις αἷματα δικαζοῦται. ηλθε γὰρ οὐ σωμά-
 των καταλάμπεις εἰς αρπαγῆνα θερέτον κατέ-
 σκοντο πολλὰς ἀμαρτωλάς, καὶ λέγει οὐρανοῖς
 εἰρηνίεσσιν οὐ σωμάτων καταλάμπει εἰ αὐτό,
 ηλθε τρυγησαν καρπὸν ζωῆς εἰ τοῖς αὐτρό-
 ποις διεσκεπολλὰς αμαρτήματα εἰνίαι, εἰ
 διὰ τέτο λέγει. καὶ οὐ θητουλίδα εἰ τρη-
 γυπό, εἰ διπτὸν σάχυτο Σφαγῆν Σε περιγρα-
 γονα. Φυτὸν οὐ αλλαχεῖ τοῦ θεράποντος
 τοσεστὸν πατέρα λέγειν. τίς ὀφέλεια εἰ τῷ αὐ-
 ταμπτί, εἰ κατεβαῖνει μέσεις διαφθορῶν; τί
 ὀφέλειτο πληντεῖ τοὺς αὐτρόποις; τί αἴσιον
 αἷματα, εἰ ξέρεια ιστέατον πεποικα,
 τίς ὀφέλεια εἰ τῷ αἷματι, τῷ καταβεῖναι με
 διὰ ζεσενῶν; καταβεῖναι, ηλθον Επὶ τοῦ ιεροῦ,
 ἐπέδωκα οἷμαντα διαφθορά, εφόρεσα (οὐ
 μα αὐτρόποιον, τί αἴτωλος αἴξειν κατέβει) τοῖς αὐτρόποις; τίς ὀφέλεια εἰ τῷ αἷματι, εἰ
 τῷ κατεβαῖναι μέσεις διαφθορῶν; μηδε-
 μολεῖστα τοῖς ξεσενῶν καταγέλλειτον αὐτῶν
 Σε; Τέτο εἴ τοι κατὰ τὸ ιερόν πεποικα
 τῷ Σωτῆρι λέγει μήποτες οὐτηρέ-
 τίνα με επεκεντεῖς αὐτοῖς; εἰχει δέος τῷ Σωτῆρι λέγει
 Σε. οὐμοισεγά μήποτε, αλλὰ τὸ αὐτρόποτο, οὐ εἰ
 τῷ τεσφίτη οἷμα Συχῆ, οὐ διπλωλεν δι-
 λαβῆς διπτὸν γῆς. η διψυχῆ αὐτρόποτον λέ-
 γει τοσαχεῖ. δια τοῦ καταλατα τῷ Σωτῆρι
 εἰ τοσαχεῖ) εἰκενότο, εἰ διεχει τοσαχεῖ τοῦ Σωτῆρος
 εἰδε γόλογος Σπινέλη θανάτουλά δι-

ιρόποντο εἰ Σε τῷ Πατερέξαμπρον, οὐ πολλάκις παρεσταμέρος τίνα με ἔτεκες αὐτοῖς
 δικαζόμενον, δικαιειόμενον εἰ πάση τῇ γῇ. εἰδε μοι τοὺς πανταχού μάρτυρες δικα-
 ζομένοις, καθεὶδρας εἰκαστοῖς παρισαμένοις τοῖς δικαστῖς, οὐψιτα τερποντοῖς;
 χειροῖς εἰ εκάστω τοῦ μαρτύρων δικαζεῖτο. αὐτὸς γαρ εἰσιν διεντοῖς μάρτυρες δικα-
 ζομένοις. καὶ τοῦ πειθόντο τεσφίτη Σειράς, βλεπων οὐπιστέ φυσιν εἴναι εἰν φυλακή, οὐδε
 εἰν φυλακῇ, αλλὰ εἴσαι τον. τοσεπεινῶτα, στόν συπεινᾶς, αλλ' εἴσαι τον. τοσεπεινᾶς.

ORIGENIS

148

tem vulneratus, & infirmatus est propter ini-
quitates nostras. Doctrinapacis nostrae super-
eum: labore ejus sanatus sumus. Igitur suscep-
pit infirmitates peccatorum nostrorum, &
portavit eas, & venit ad eos qui maledicen-
tib; & virtus ejus detecta ab eis qui
maledicebant e; & ecclesiis descendantem.
Simul enim & alius p; servi formam; Ver-
bum caro factum exinanivit se, & juxta
Apostolum dicentem: Exinanivit se ipsum
formam servi accipiens, nunc quoque loqui-
tur: *Virtus mea defecit in iis qui maledicunt
mihi.*

*Videamus autem ipso nobis sensum
sermone, si ex hoc sermone possimus & B
aliud quid manifestius ab eis quæ dicta sunt
dicere: Erat lux vera qua illuminat omnem
hominem venientem in hunc mundum. Lux
vera Filius Dei, quæ illuminat omnem ho-
minem venientem in hunc mundum. Qui-
cunque rationalis est, particeps veræ lucis
efficitur. Rationalis autem est omnis homo.
Cum igitur omnes homines rationales sint,
in quibusdam virtus rationalis augetur, in
quibusdam minuitur. Si videris animam
vitii plenam, & perturbationibus servien-
tem, videbis quomodo virtus Verbi defi-
ciat in ea; si videris sanctam & justam, vide-
bis, quod per singulos dies virtus Dei profi-
ciat, & crescat in ea: & hoc quod scribitur
de Iesu, aptabis ei. Neque tantummodo Iesu
proficiat sapientia, & etate, & gratia apud
Deum & homines; Verum & in singulis pro-
fectum sapientia, & etate, & gratia recipi-
entibus, proficit Iesu sapientia, etate, &
gratia apud Deum & homines. Sermo er-
go Filius Dei qui erat Deus Verbum, qui
habitat in dicente: *Heu mibi mater mea, &
reliqua juxta naturam majestatis suæ loqui-
tur: Virtus mea defecit in maledicentibus mihi.**

Si quis maledixit Verbo, statim recipit vi-
cem, & tormenta perpetuit. Virtus quippe
Iesu defecit in eo cum ratio minuitur. Si
quis est contrario benedixit & receperit Iesu-
m, virtus ejus diversa quam est in maledicen-
tibus ei passa perpetuit; ut enim in ma-
ledicentibus defecrat; sic in benedicen-
tibus crescit: *Fiat Domine dirigenibus eis, si non
adstiti in tempore malorum eorum.* Quid
est hoc quod dicitur: *Fiat Domine, qui po-
test, ex ipso sermone consideret.* His ipsis
Domine dirigenibus, qui maledicebant
mihi, virtus quæ defeciebat in eis, fiat in eis
cum ad penitentiam conveisi post maledicen-
tibus quibus me persequerantur, ambulare
cœperint rectam viam. *Fiat Domine, dirigen-
ibus eis, si non adstiti.* Reddit rationem,
quare eis, qui maledicebant sibi postulat, di-
rectionem atque virtutem dicens: *Si non ad-
stiti in tempore malorum eorum.* Adstitit
Patri propitiatio pro peccatis nostris, de-

πον δια τας ανομιας ημερ. παρεδεια ειναις
ημερ επ αιτον. τι μωλωπ αυτοι ημεις ιδιη-
μερ. τοιεν ανέλαβε την αδενειαν την αμαρ-
τυριατων ημερ. Εφόρεσεν ημερ, και η ιησος αυτοι ημε-
ρες κατασωρθρες αιτον, και η ιησος αυτοι ημερ
την απεπεν, διπο την κατασωρθρων απο οργην κα-
τασαιροντ. αμα γα αιτελαβε την τη δελε
μορφια, και εισαγεντεν εκενωσεν, οις οι διτσολος
επει. οτι εκενωσεν εισαγεν μορφια δελε λα-
εων. Εξειπεν ον, φησι, η ιησος μις εν της κα-
τασωρθροις με. ιδιωμηρ ει αυτοι διδοντ. Ελε-
γχη διεναμενα και αλλο. Ουφερεσεν την ημερη
εισερθρα ειπεν εις τη. η ιησος μις Εξειπεν οι
της κατασωρθροις με; ην το φοις το αλιωνο
φωτιζει ποδησαι ιρωποι εχο μηρον ειτηνο-
μον. Εος ειτη λογικος, μετεχει διαλυτη φωτης
λογικος δε ειτη πας αινθρωπο. * πολυν μετε-
χοντων λογια παντων αινθρωπων. εν πομηρη
ιησος δι λογια ινηπον, εν ποι ιεπειται
ιησος ψυχην ειπαδη, και αιμαρτωλην, οψι
ειπειται ιχωρ δι λογια Επιλειπτον. εν ιη-
σος ψυχην αιχνη δικαιαν, οψιειται ιχωρ
δι λογια οσημεραι καρποφορεσται. και δι εισ-
μηρων οιοι εφαριστει της δικαιοιος. ειδη
καθεισαντην μονον δι ιησους αι εισοποιηει οι τη δι-
φια, και πλησια, Εχοειται ιδια θεος δι αι-
θρωποις. λεγει εν δι λογια οιος δι ιησος οι οι
το ειποντα. διμοι εγω μητηρ. Ει τε η ιησος. οποι
ιησος Εξειπεν εν της κατασωρθροις με. οι
αι κατασαιροντι τη λογω, ειτη διθεις λαμ-
πειται την κολαστην Επι τη κατασερδαστη λογια
γω, Επι τη μεμναθατη διδασκαλια ιησοι.
η γδι ιησος δι ιοτη ειπειται εν τη Βιτω, Ε
τοι ειν ιησος λογια εν αιτοι. οι παλι ει τη
ειναιτης, εν διλογησης ιησου, Ει τηδε
ει αιτον, η ιησος τη ειναιτης παραγει οι πεπονει
εν της κατασωρθροις αιτον. οι γδι ειτη Εξει-
πειται της κατασωρθροις. ετως οιται αι-
χνη εν τοις διλογησι γενοιται καταδιδυ-
των αιτω, ει μη παρειται ιησι εν κατερην κακω
αιτω. η ιησοις κυριεις ο διωμηρο αφιει
ει. Συαλαγητο τη ιεπτην. τη ιησοις δισσω
κυριεις καταδιδυτων αιτω. ιησοις ειπει
πεπτα εν της κατασωρθροις. οταν, μη τη
κακω με ειπειν, τερπωσι την ηνθειαν, Ει αι-
την οιδεντωτη. γενοιται δεσσοτα καταδιδυ-
των αιτω, ει μη παρειται ιησι ειται δικαιολο-
για. Ει τη κακολογια ειτων αιτων λεσον. ει μη πα-
ρειται ιησι εν κατερην τη κακων αιτω. παρειται
μητηρ ιησι εν κατερην τη κακων αιτω, παρειται

πατει,

ιλασμος οι αιτοι την αμαρτινηημον,

Εφορειται ημερ, Ει παρεκαλεσει αιτοι διηπειται

non scietis, in crassatum est enim cor populi huius. A
 Esaia 3, 1. Nec non & illud quod ab Esaia dicitur: Au-
 feret Dominus à Iudea, & ab Hierusalem va-
 lidum & validam, gigantem & hominem bel-
 latorem, & judicem, & Prophetam, & arbit-
 rum, architectum, & sapientem auditorem.
 Hæc omnia abstatuit ab illis Deus, & nobis
 qui ex Gentibus sumus, si tamen accipere
 voluerimus, tradidit. Et thesauros tuos in de-
 predationem dabo, commutationem propter om-
 nia peccata tua in omnibus finibus tuis. Quod
 dicit tale est: Ista omnia peccata tua, quæ in
 universis fines provenierunt, tibi redditia
 sunt. Nullus quippe finis illius est populi, B
 qui non peccatis ejus repletus sit: nec po-
 terat non omnis ejus finis peccatis repleri,
 qui, quantum in eo fuit, interfecit justitiam;
 si est Christus justitia; interfecit sapientiam;
 si est Christus sapientia; interfecit verita-
 tem, si est Christus veritas. Unde propter
 crudeles contra Filium Dei, acclamations
 hæc omnia perdiderunt. Surgens Dominus
 meus Jesus Christus non apparuit ultra in-
 terfectoribus suis, sed tantum credentibus
 sibi ex mortuis visor ostensus est. Et dabo
 te in servitatem inimicis tuis, in terram quam
 nesciebas. Servivit populus Judæorum inimi-
 cis suis, & dispersus est in terram quam
 ignorabat. Quoniam ignis accessus est in ira
 mea, super vos ardebit. Post ista quæ exposui-
 mus, & comminationis verba ad populum,
 ille qui superioris oraverat, compleat oratio-
 nem, & prioribus quæ sequuntur, adjungit:
 Ier. 15, 14. Tu cognovisti, Domine, memor esto mei, & visi-
 tame: innocentem me fac à persecutibus me-
 non in patientia. Et Prophetae potest hoc di-
 cere, persecutionem passus ab his quos inc-
 crepabat, qui veritatem audire solebant,
 inimicus quippe eis factus est vera dicens.
 Potest autem & Salvator hæc dicere, ul-
 que ad crucem persecutionem passus à po-
 pulo, Non in patientia. Quid est hoc quod
 ait: Non in patientia? hoc est, in patientia
 longanimitis fuisti semper huic populo
 delinquenti; sed per hoc etiam adver-
 sum me erexit temeritatem suam, noli
 esse longanimitis. Et revera non fuit pa-
 tiens Deus; si enim consideras tempora
 passionis Dominica, & ruinae Hierusa-
 lem, quando subversa est, videbis quomodo
 non in patientia abusus sit eis Deus. A quin-
 todecimo quippe anno Tiberii Cæsar is us-
 que ad subversionem Templi Dei (quia
 oportuerat modicum aliquid interesse tem-
 plementum)

τασσάτε πτήσην λαὸν Πτήσις ἀμαρτίαστον. Πτήσης καὶ ἐμὲ τέλομηρούς μὲν μα-
 κεδονίοντος. Καὶ αὐτοῦ ὁ θεός τὸν ἐμακριζόντα θύμησεν, εἰνὶ ἐξεστησης τὸς χρόνου τὸν παῖδες
 τὸν πώσεως ἵεροσαλήμ, κατασκαφῆς τὸν πόλεων, Καὶ πάντα τε τρόποι εγνατεῖτεν θεός τον
 λαὸν ἐμένενον, εἰπεῖν τὸν χεισὸν ἀπέτεινδον. Ὅψει ὅποις ἐν μακεδονίοντος ἐπέχρηστοτε
 λαός εἰ ἐθέλει, ἀκεσε, διπλό πεντεκατεπάτετε τετραπλειστοῖς παῖσας. Πτήσης καταπα-
 φει τὸν ταοδιαγένοντα Καὶ δύο πεπλήρωται ἐπη. ἐδειγόντων πάντα χείρων συ-
 χθεῖν.

χωρητίναι, εἰς μετένομον, μάλιστα διὰ τὸς Αποτούς) in patientia detinuit, propter eos qui per signa atque portenta Apostolorum credituri erant. Scito, quomodo accepit propter *1er. 15, 16* te opprobrium contemnentibus sermones tuos. Potest fieri ut Prophetes hoc dicat contemnitus a populo peccatore super his quae praedicabant: ait quippe & alibi: *Complevi dicas meos irrisione*. Opprobrium ergo patitur ab his qui sermones Dei audire contemnunt, & deprecatur ut Dei habeat auxilium dicens: *Scito quomodo accepimus propter te opprobrium à contemnentibus sermones tuos. Consummavi eos*. Prophetes potest hoc dicere, sed magis convenit Salvatori, cuius post passionem venit consumptio Hierusalem, interfactio Populi Iudeorum. Post hac quia multa passi sunt Prophetæ propter ^{*MSS. R.} legationem ^{legatio-} & increpationes Dei, quas ad popu- ^{nem & in-} ^{crepatio-} ^{nes Verbi} ^{Dei} lum proferebant, oportet auditores paucis commoneri de vita eorum, atque promis- sis, & nostra voluntate, ut juxta possibili- tatem virum si volumus requiem consequi- cum Prophetis, etiam opera eorum facere nitamus. Quod autem loquor, istiusmodi est: frequenter in oratione dicam: Deus omnipotens da nobis partem cum Prophetis, da cum Apostolis Christi tui, tribue ut inveniamus ad vestigia Unigeniti tui. Haec loquentes non sentimus quæ petimus: re- enim hoc dicimus: Fac nos sic odio haberi, ut odio habiti sunt Prophetæ, & da no- bis verba talia super quæ persecutionem patiamur: da in istas incidere calamitates quas Apostoli sustinuerant. Dicere quip- pe: da mihi partem cum Prophetis, no- lentem pati id quod Prophetæ, omnium iniquissimum est: dicere: da mihi partem cum Apostolis, nolentem ex affectu Pauli vere loqui: *In laboribus plurimum, in pla-* ^{1. Cor. 11. 23} *gis abundantem, in carcerebus supra modum,* ^{Heb. 11. 37} *in mortibus sapientem, & reliqua omnia, est ini- quisissimum. Si itaque volumus requiesce- re cum Prophetis, consideremus vitas Pro-phetarum, quomodo ex eo quod increpa- bant & arguebant delinquentes, judicati condemnataque sunt. * Lapidati, ^{*MSS. R.} *occisione gladii occubuerunt, circumventes in errati, melitos & in caprini pelibus, in egestate, in* *tribulatione & miseria, in solitudinibus erran- Etes. Eo tempore quo erunt Synagogæ pluri- ma in Israel, nihilominus illi in desertis, & montibus, & speluncis, & cavernis petra- rum latitabant. Quid ergo est? Si quis vult imitari vitas Prophetarum, increpet, argu- atque peccatores, statim odium merebitur,**

χωρητίναι, εἰς μετένομον, κατεδικαζοτο εἰς θε-
μοτον, εἰς πειρασμού, εἰς εἰσάνθησαν, εἰς φόνον μαχαίρας ἀπέθνεσον. περιεῖλθον εἰς μηλω-
ταῖς, εἰς αγρούς δέμασιν, εἰς ερεμούς, θλιβόρων, κακεχόρων, εἰς ἔγημας πλανό-
μορον, καὶ οὗτοι καὶ απολαμψούσι ταῖς σποντὶς τὸ γῆς. τί εἰς ταχαράδεσσον, εἰς θέλων της ζηλούν
τοι βίον τον τρεφοπακον, εἰς γχων, θηπλανόσων τὸν αμαρτίνοντα, κακολογεῖται, μισεί-
ται, θηβαλένεται; ὥσπεις οὐτοὶ Πτητοὶ ταρεῖσις εἰς την ἐκκλησίαν τοῦ

statim ei detrahetur, statim patetur in fidias
Quod etiam nunc in Ecclesiis saepe videmus
accidere. Peccaverit quodlibet quispiam:
is qui praefidet populo, & regit Ecclesiastici-
cam disciplinam, ejicit eum de congrega-
tione Sanctorum illico: ille circuit civita-
tem, lacerat eum qui quantum in se fuit,
Ecclesiam vindicavit. Verum nos non pra-
beamus his aurem qui propter excommunicationem
sui tam praepositos, quam omnem
Ecclesiastici conventum vesano ore dilacerant.

*2. Cor. 12. 10. juriis affecti loquebantur; Propterea compla-
ceo mihi in infirmitatibus, in contumeliis, in*

co mī in i[n]firmitatib[us], in cōmūnūtatiōnib[us], in
necessitatib[us], in p[er]secutōnib[us] & angūltis
pro Ch[rist]o. Hoc tantum laborare cōvenit,
ut p[ro] nulla aliare nisi pro Ch[rist]o sustineā-
mus contumeliam, & necessitat[is] caūsa sit
Ch[rist]us. Id optēmus, ut maledicta persepsi
pro veritate nos maledici sciamus, qui eam
defendimus, & Scripturārum voluntate
omni cū fiducia eam p[re]dicāmus. Igitur
quantum possumus ad vitā p[ro]phetārum,
& Apostolōrum cōversationē imitan-
dām nos extēndāmus, molestias & pericula
non vitantes. Athleta enim si difficultatē
certaminis fūgerit, cū latitūdī non coro-
natur, & laudis gloriā non cōsequitūr.
Et erit sermo tuus mibi in latitām. Non ait:
E[st], sed: E[rit], siquidem in p[re]sēnti tempo-
rē carceres, exilia, contumelias, ac labores
mīhi tribuit; sed horum omnīum finis erit
latitā. Et erit sermo tuus mibi in latitā, &
gaudium cordis mei, quia in vocatū est nōmen
tuum super me Domine, Pater omnipotens. Etiā
si Ch[rist]us doc[et] dicit, non abhorret ab intel-
lectu: nōmen quippe Patris in vocatū est
Ier. 15. 17. super eum. Non sed in cōsilia ludentium Si

ter. 15. 17. lectu. nonne quippe patris invocatum est
super eum. Non sed in concilio ludentium, Si
quando videbat Prophetes non sollicito-
rum concilium, sed ludentium, fugiebat
illud. Unde oportet nosle differentias con-
ciliorum, solliciti atque ludentis. Si hoc
concilium nostrum sollicitum est, si omnia
cum Ecclesiastica diligentia querit, si sermo
cum disciplina, si vita sollicita est, si nego-
tia cum cautela, concilium est, non luden-
tium, sed sollicitorum. Si autem derelique-
rit studium religionis, & vacaverit lusibus
mundi istius qui veniunt a pravitate, fit con-
cilium ludentium. At itaque Prophetes:
Non sed in concilio ludentium, sed timebam à
facie manus tua. Cum duo mihi essent pro-
posita, federe in concilio ludentium, & of-
fendere majestatem tuam, aut certe surge-
re de eo, & ea facere quæ tibi placita erant,

τε, καὶ παῖς γενίσιοις οὐκέτι γῆς κακίας, γένεις ἀριστερίου παιζόντων. Φημὶ δὲ τοῦτο τὸν εἰδώλον τοῦτον σαν σωματικὸν αὐτὸν παιζόντων. αὐτὸς δὲ φεύγει τὸν περιστόχον· δύο τοιούτους γάρ, τὴν γένειν κακές οὐ σωματικὸν παιζόντων, καὶ τὴν δεύτερην περιστούσιαν οὐτε οὐ μηδέ τοιούτην οὐτε εἴδεται πλούτος σωματικὸν παιζόντων, οὐ ποιεῖ ταῦτα οὐδὲ φίλον τῷ πλούτῳ.

A magis elegi surgere de congregatione ludentium, ut amicuſ tuuſ essem, quam contraria faciens, inter eos qui hostes sunt, computari. Non ſedi in concilio ludentium, ſed timebam a facie manus tua. Et Salvator noster non ſedit in concilio ludentium, ſed surrexit ſe docens ait: *Dimittetur vobis donus vefra deſerta.* Reliquit enim ſermo Dei diuinus concilium Iudeorum, & aliud ſibi concilium ex Gentibus congregavit. *Solus ſedebam.* Et ipſe tantum hinc expoſitione ſermo edificat audientes, quando eſt multitudine peccantium, nec luſtinet ſecum iuſtum pie vivere, tunc indigens eſt fugere congregationem eorum, & imitari Prophetam loquentem: *Solus ſedebam;* imitari etiam miserabilitate conquerentem: *Domine Prophetas tuos occiderunt, altaria tua ſuffuderunt, & ego relictus ſum ſolus, & querunt animam meam accipere illam.* Si autem voluerimus ſacra-^{3. Reg. 12.}
tius aliquid accipere in eo quod dicitur: *Solus ſedebam;* forſitan inveniemus dignam interpretationem Spiritu sancto. Quando vita multitudinis imitatur, nec converſatio noſtra à populo melior, nec contemto
C iudice Deo ab hominum malitiis ſeparatur, non poſſimus dicere: *Solus ſedebam;* ſedemus quippe cum plurimiſ. Quando autem
vita noſtra fuerit iſtiusmodi, ut nullus no-
biſ ſenſu, fermone, geſtiſ coꝝquetur; tunc
poſſimus dicere: *Solus ſedebam.* Licit ei qui
non eſt Presbyter, aut Epifcopus, aut Dia-<sup>4. ſenſos vel
fermo pec-
catorum co-
quenter</sup>
conus, aut alia qualibet decoratus Eccleſia
dignitate, bene viventi dicere: *Solus ſedebam,* ^{Matth. 7. 14.} *quia amaritudine plenus ſum.* Si arcta &
angusta eſt via quæ ducit ad vitam, expedit
tibi ab omni dulcedine recedenti, ut amari-
tudine in pŕſenti ſeculo complearis. An
ignoras, quoniam ſolempnitas Dei adjunctis
amaritudinibus celebratur? Ait quippe fer-
mo divinus: *Cum habueritis mē ſeſum, azy-
ma ſuper amaritudinē manducabitis.* Simul
autem conſiderandum puto, quid velit hęc
iuffio quæ pŕceptit agentem Paſcha Dei
azyma cum amaritudinibus manducare. Et
de azymis quid eſt mea interpretatione? Apo-
ſtolus Paulus expoſuit. De amaritudine ve-
to quod ſequitur, neceſſe eſt ut aliquid Apo-
ſtolicā diſputationi ſimile * reddatur. De
azymis itaque Apoſtolus ita dicit: *Festa
celebremus non in fermento veteri, neq; in fer-
mento malitia & nequitia, ſed in azymis ſin-
ceritatis & veritatis.* De amaritudinibus ne-
ceſſe eſt, ut talis ratio reddatur, quæ doceat
ſic eas celebrādas, quomodo azyma come-
dantur. Habeto ſinceritatem & veritatem,

unveſt, ὃ ἦ ἀκόλθον ἐπουνveſtας ἀvay-
rei. ὁ ἀπόστολος ταῦται τὸ ἀπόμενον
ιδε ἐν τοῖς μακαρίαις καὶ πονεῖαις, ἀλλὰ ἐν
αδεῖαις τὸν λόγον ταῦται τὸ πικρόν τὸν
εὶς αma-

14 & amaritudines te sequentur, & manduca A
bis azyma cum sinceritate & veritate. Quia
Paulus istiusmodi azyma comedebat, se-
quebatur eum amaritudo dicentem: *Inimi-
cus vobis factus sum vera dicens: Manducae-
at* 2. Cor. 11. 27 amaritudines in dolore, in labore, in vigilis
frequenter, in fame & siti, extra cetera quæ
pro totius mundi salute pandebat, & quæ
eum faciebant præsidem veritatis azyma
cum amaritudinibus manducae. Et Lex
quidem hæc dicit, Azyma cum amaritudi-
nibus comedite, & implemini, sicut & alio
loco dicitur de quibusdam: *Manducae &
implete vos.* Propheta vero non ait, Amari-
tudinem comedi, sed, *Amaritudine repletus
sum: hoc est, in me tantum scilicet persecu-
tionum pondus in cumbit, ut plenus amari-
tudine fierem. Quare qui me contristant, con-
firantur in me: Multa passus est Hieremias
ab his qui veritatem audire noblebant, &
erant illo in hoc seculo fortiores, quoniam
non regnum Dei de seculo isto, sed de alia
quadam viventium regione, ut Salvator ait*

1ob. 18. 36. *Si esset de hoc mundo regnum meum, ministri
mei laborarent, ut non tradiceret Iudeus; confor-
tantur ergo adversus eum in seculo isto. Et
quod justus debilior sit à persequentibus se,
vide Martyrum passiones. Index in altis tri-
bunalibus sedet ad ruetum, & ad delicias
prominens: Christianus in quo Christus
habitat, judicatur plenus amaritudine, &
ad mortem usque subiectus, confortatis ini-
micis suis adversus se. Plaga mea firma est.
Qui confortantur in me, vulnera inferunt
michi, & plaga mea firma est. Sive de cruce
Domini prædicatum, sive de justis, sive spé-
cialiter de Hieremias volueris accipere, non
abhorrebit à sensu. Plaga mea firma est; *un-
de sanabor.* Et Salvator potest dicere; *Vnde
sanabor?* resurrectiōnem suam post clavō-
rum annuntians vulnera; & justus qui post
plagas recipit sanitatem. *Fatigasti mihi (sub-
auditur plaga) sicut aqua mendax non habens
fidem.* Si quidem plaga mea non manet, sed
super me transit. Ideo hæc dicit Dominus: *Si
conversus fueris, restituam te.* Ad omnes hæc
loquitur Deus, quos reverti vult ad salu-
tem: Videtur autem quiddam significare
mysterium in eo quod ait: *restituam;* nemo
quippe restitu potest, nisi in eum locum
unde ante discesserat: ut puta si menstruum
corporis meisferit à compage disjunctum,
medicus illud in pristinum locum restituere*

19. λέθως, τα διάζυμα εἰναικευμένας καὶ αἰ-
σιας· ἔχει ἐιναικευαντας αἰλιθεαν, καὶ πικέ-
δες ἔσταις. καὶ ἐστίς μη πικέδεν τα διά-
ζυμα τα εἰναικευμένας καὶ αἰλιθεας. οὐ γε παι-
λος, επειδήποτε ποτε τα διάζυμα εἰναικευμένας καὶ
αἰλιθεας, καὶ πικέδεας ποτε, πῶς πικέδεας
ποτε λέγων. εχθρός μέτρης γέροντας αἰλιθεαν
νύπι. πῶς πικέδεας ποτε εἰς κόπτα, καὶ μήχ-
θω, καὶ εἰς αἰρυπνίας πολλάκις, εὐλαμβάνει
καὶ φένει, καὶ εἰς τῷ παρεκτός, εἰς ταῦτα εἰς τῷ
αἰλιθεα μη πικέδεαν; διάζυμα μη πικέδεαν
έσθετε. καὶ εἰς ἐπειδή πικέδεαν τα διάζυμα
εἰπατε, εἰς εἰπατοῦστε, ωπός ἢ τῷ τῷ αἰλι-
θέλεκ). Φάγατε, καὶ εἰπατοῦστε. ὁ
αἰεψότης αἰεψεπιτείνει λέγων. Ἐχ, ὅπι
πικέδεαν ἔφαγον, αἰλά. πικέδεας εἰπατοῦστε.
οὸν διεύμας τῷ πικέδεαν μετελάμενον περι-
μάτων, ὥτε μη πικέσεσταν πικέδεαν μετα-
λαβεῖν ἵνα τι, δι μισούμετες με, καὶ προστίνει;
πολλά ἔχει περιγρατό, ἔπαχεν διποτῷ¹⁷ γε-
λέντων αἰκένι τῷ αἰλιθε, τῷ πικέδεν αἰρετοῦ
σινατώτερον ὃ ἐνταῦθα εἰς τῷ αἰόνι τέ-
τα, ἐπειδή εἰς ἐν τῷ βασιλείᾳ ἐτοῖς ἐν τῷ
αἰώνι ὁ τρετός, αἰλαδιποτῷ πικέδεαν καρδί-
ως φιον ὁ σωτῆς. εἰ λιὸν εἰς τὸ κόσμον τέτω
ἡ βασιλείᾳ ἡ εἰμί, δι τοντος¹⁸ ὃ εἰμι ἡγο-
νοῦσαν, ἡν μη αἰσχαδεῖτο τοις ἵδασις¹⁹ δι
λυπτέντες εἰ τὸ αἰεψότης κατίχον αὐτοὶ εἰ
τὸ κόσμον τέτω. οὐ γοῦ ιργούσοι βλέπετε τὸ
μάρτυρες ὁ δικαστης καθεζεῖ²⁰ δικαζον, καὶ
τευφῶν εἰ τῷ δικαστηρίῳ. ὁ ζεισιάνος, δι
ἐστι ζεισίδες δικαζόμενος²¹, πικέδεας εἰπατοῦστε,
τα καταδεδεμένας²² τοῦ²³ τοῦ αἰδίου, τα κα-
ταδικοῦσται. ἡ πληγή με σερέα πόθεν ι-
θητομει; δι καπούροτες με πληστού με, δι
ἡ πληγή μετεστερεδεῖτε αἰεψότης τοντον
εἰς εἰσιγέ. σερεά γη πληγή εἰσιν ὁ σωτῆς,
οὸν ἢ τῷ τοις σανδεστον αἰτον. εἴτε αἰτη-
των τῷ δικαστον λέγετο²⁴, εἰς δις πικέδεαν
λαμβάνει. εἴτε ἢ τῷ τοῦ περιφέτης, αἴτον
το. δι γης αἰτος πέποντες τα διαγερμα-
μέρια εἰτη αἰεψότης, ταῦτα τοιδεκτο²⁵ το

θησομαι; τινὶ αὐτὸς τινὶ εἰς νεκρῶν αὐτοφτούσι μὲν τινὶ σερεάν πληγῶν· καὶ οὐδὲ 8^ο δικαίεσθαι μετέβαντε. μὲν τοις πληγαῖς γίνεται πάλιν ιατρούς γνωρίμους, εὔχυντον μοι* εἰς εἰσόδιον πίνειν εἰς τὸ μέρος την πληγήν, ἀλλὰ παρεγέρεται· διὰ τοῦτο ταῦτα λέγεται. εἰς τὸν Πατρόναν κατατηνοῦσε· ταῦτα πάλιν λέγεται· αὐτοὺς επεισαγόν, ὃν τοποναλέστερον θεός, οὐ πρότερον αὐτὸς αὐτὸν μυστίζειν δέ· μοι δοκεῖ εἰπεῖν θαυματηλόθεον τοῦ· ἀποκατεστοτε εὐδειλίαν παθεῖσα· εἰς πατάρογον μυηταμένης ποτε γνωρίμην εἶναι· αὐτὴν ἀποκατεστάσις εἴσιν εἰς τὸν οὐρανόν.

οὐκέτι. ὅπερεξαρθρόν μεταξύ θύρων μέλος, ὁ Aconatur. Si aliquis separatur e patria, in exilium mittitur, & postea per indulgentiam eorum qui posunt exules solvere, redditur libertati, reddit, unde fuerat expulsus. Miles quoque abjectus ex ordine suo, restituitur ordinis, si acceperit veniam. Ita & nunc dicitur ad mortale genus, id est, ad nos homines, qui a Deo fueramus aversi: Si conversi fueritis, restituam vos. Finis quippe re promissionis restitutio est, ut in Actibus Apostolorum legimus: Vtque ad tempora restitutionis omnium que locutas est Dei per sanctorum Prophetarum suorum, in Christo B Iesu, cui est gloria & imperium in saecula saeculorum, Amen.

ΟΜΙΛΙΑ 18.

HOMILIA XV.

ESTO ðUV.

in illud ipsum.

Οἴμοις ἐγώ μῆτερ, πάλιν ἀλλως, μέχρι τούτου. Την-
κατάστασιν ἀνθρωποῦ δὲ οὐτε τελείωτα ἔχει ἐπί-
ανθρωπον, οὐ σπεῦσθε ταῦτα θεατήσοντος αὐτοῦ.

Heu me mater: iterum aliter, usque ad istud:
Maledictus homo qui spem habet in homi-
ne, & firmabit carnem bra-
chii sui.

Interprete **BALTHAZARE CORDERIO.**

Ο^ρ μακαέζοντες τές τεσφίτας, καὶ τὸ^ν
μακαέζειν αὐτές δύχορδοι τέλι με-^ν
σιδάρχειν μὲν τῷ τῷ τεσφίτῳ *, Σωιόντες δέ τοι
τὴλόγων τῷ τεσφίτικῷ οἱ ξεράεται τῷ τεσ-
φίτειας αὐτῷ. Ιτεύντες δὲν πειθεῖν, δὲν τῷ
τάντοι βιωστιν. ★ εἰ καὶ σκληρὸν αὐτοῖς ἀπα-
θησαμεν τῷ βίῳ τέτω, ★ μημείωσαν τὸν
βίον τῷ τεσφίτικον. ὅπ τοι ξονοὶ τοῦ αἰναπαι-
τεως αὐτὸς μακαέζονται. μὲν τῷ τεσφίτῳ
πολλαχότεν μῆδιν εἰς τωμαγαγέναι οἱ ξεράε-
ται τῷ τεσφίτῳ, τῷ ἐλέντεον αὐτῷ, τῷ ἔντο-
νοι, τῷ εργοσόδε, τῷ ★ διεγνηγερθέντων. ὅπ τοι
ἐφέρονται σὺν ταῖς αἰεισάσεσι γνώμησι δια-
τῶν ἐλευθερίαν μένον, οὐαὶ ἐλύξωσι, οὐαὶ ἐπι-
στρέψωσι, οὐαὶ οἱ τεσφίται εἰς τῷ μὲν παρόπ-
τιας τῷ λέγον τῷ θεού λέγεντεν οὐπιπληκτικῶς τῷ
αἰμαργανότων, οὐαὶ εἰδόκεν μεγάλα διώνα-
δοι εἰεῖχόρδοι. πλέον εἰ καὶ πανταχόθεν εἰς
τρεποτεν, ιδωμένη * τοῦ σήμερον αναγνωθέν-
των. πολλὲς πλευχεῖν δὲ τεσφίτης, καὶ τεσφί-
της πολλὲς ἐπειν δὲ τεσφίτης. οὐ γάρ γεγονε καὶ *
άμαστωλεν θύμην, τοῦ σήμερον τοῦ τοῦ τοῦ τοῦ

QUi beatos prædicant Prophetas, ipsosque beatos prædicando exoptant, partem habere cum Prophetis, quod vaticinii ipsorum excellentias ex verbis prophetis cognovissent: quærentes igitur persuaderi sibi finant, ut vitam eorum exemplo insituant suam: & si quid duri ipsis occurrerit in hac vita, imitentur vitam propheticam; quoniam una cum Prophetis ejusdem beatitudinis requiete potentur. Plurimis utique ex locis colligere liceat eximias doles Prophetarum, ut illorum libertatem, constantiam, vigilantiam, excitationem; quia in periculis constituti propter solam libertatem minime solliciti erant, qui increparent, qui converterent, adeo ut Prophetæ cum libertate verbum Dei in crepando peccatores proferrent, quantumvis increpiti permagna posse viderentur. Veruntamen quanvis undique liceat hoc facere, videamus, quæ lecta sunt hodie. Plurimos increparat Prophetæ, & ad plurimos verba fecerat Prophetæ: erat nempe juxta peccatorum natus, uti patet ex eo quod captivitas in ipsius tempora inciderit; cum plurimos

ελωσίαν γεγονέναι καὶ τὰς Αἰγαίους αὖτε.
Τ in